Saksfremlegg

Arkivreferanse: 2026/2906-1
Saksbehandler: Roy Ove Kvernenes

Sakens behandling

Saksnummer	Møtedato	Utvalg
	18.11.2026	Administrasjonsutvalget
	10.11.2026	Eldrerådet
	18.11.2026	Formannskapet
	10.11.2026	Funksjonsnedsettes råd
	09.12.2026	Kommunestyret
	11.11.2026	Ungdomsrådet
	17.11.2026	Utvalg for areal, næring og kultur

Økonomiplan 2027 - 2023, Budsjett 2027

Kommunedirektørens innstilling

1. Inntektene for Sauda kommune består av rammeoverføring, skatter og avgifter, øremerkede tilskudd og salg m.m.

Driftsbudsjett

2. Årsbudsjett for 2027 og økonomiplan for 2027 - 2030, samt avgifter, gebyrer og betalingssatser for 2027 (vedlegg 2) vedtas.
3. Tallbudsjettet vedtas med brutto driftsresultat på 1,31 % av driftsinntekter. Netto driftsresultat utgjør 2,25%. For 2027 er det budsjettert med et overskudd på 34 100 448 millioner kroner. Overskuddet blir avsatt til disposisjonsfond.
4. Driftsbudsjettet vedtas med netto ramme. Det vil si utgifter minus inntekter er likt budsjett. Netto rammer er følgende:

Politisk nivå og Faglig stab og støtte	kroner	60 205 000
Oppvekst	kroner	173 443 000
Helse og velferd	kroner	271 509 552
Næring og samfunn	kroner	125 445 000
Netto driftsramme kraft	kroner	-81 032 000
Netto drift overordna	kroner	-19 792 000
Avskrivinger og kalk/renter	kroner	-69 756 000
Total netto ramme	kroner	461 022 552

Nettorammene er inklusive avskrivinger og kalkulatorisk kostnad (VAR), men eksklusiv avsetning til, og forbruk av fond.

Kommunedirektøren delegeres myndighet til å omdisponere innenfor rammene. Kommunedirektør delegeres myndighet til å "fryse" budsjettposter og ledige stillinger. Ledige stillinger skal bli nøye vurdert med omsyn til alternativ organisering for å løse arbeidsoppgaver uten nytilsettinger.

Investeringer

5. Investeringsbudsjett for 2027 vedtas i tråd med oppstilling i kapittel 12

Investering innenfor selvkost (VAR)	kroner	45 550 000	
Andre investeringer	kroner	45 634 500	

6. Sauda kommune tar opp følgende lån i 2027:

VAR	Kroner	35 572600
Øvrige opplån	Kroner	0

Kommunedirektøren delegeres myndighet til å ta opp lån og godkjenne endelige lånevilkår, avdragstid, rente og å binde renta for lån innarbeidet i budsjettet og vedtatt av kommunestyret, jf. finansreglement. Avdragstid og sum skal være innenfor grenser som kommuneloven setter, jf. Kommuneloven § 50 nr. 7. Delegeringen gjelder i hele lånets løpetid.

7. Skattesatsene for inntektsskatt og formueskatt skal være i samsvar med maksimalsatsene vedtatt i Stortinget sitt skattevedtak.

8. Eiendomsskattevedtak for året 2027 i Sauda kommune:

Virkeområde

For skatteåret 2027 skal det skrives ut eiendomsskatt på næring og faste eiendommer i hele kommunen, J f. lov om eiendomsskatt til kommunene (eskl.) § 3 første ledd, bokstav

a. Eiendomsskattesats
    i. Den alminnelige eiendomsskattesatsen for 2027 er 7 promille, jf. eskl. § 11 første ledd.
    ii. Differensiert skattesats for boligdelen i eiendommer med selvstendig boligdel, med tilhørende tomt, for 2027 er 4 promille, jf. eskl. § 12 bokstav a).
b. Takstvedtekter:
    i. Iht. kst. Sak 137/2024 gjennomfører nå kommunen og vil ferdigstille re-taksering av alle kommunens eiendommer innen kort tid. Takseringsprinsipper, rammer og retningslinjer vedtas av Sakkyndig nemnd.
c. Terminer:
    i. Eiendomsskatten blir skrevet ut i fire terminer, jf. eskl. §25 første ledd.
d. Takster:
    i. Taksering fra 2027 ligger til grunn for satsene.
e. Unntak fra eiendomsskatt etter eiendomsskattelova § 7 a og b:

i. Unntak gis i tråd med oppstillingen i kapittel **Error! Reference source not found.**
ii. Kommunestyret gir kommunedirektøren delegert myndighet til å innvilge søknader om fritak for eiendomsskatt for stiftelser/organisasjoner på grunnlag av søknad.

9. Kommunestyret vedtar å ta etterreguleringer/utrekning av kommunen sine pensjonskostnader, slik det går fram i aktuarberegninger i Kommunal Landspensjonskasse og i Statens Pensjonskasse over 7 år.
10. Kommunestyret forutsetter at de mål og premisser som danner grunnlaget for budsjetteringen, blir fulgt opp. Med mål og premisser menes de formålene som er beskrevet i budsjettfremlegget for både drifts- og investeringsbudsjettet.

Vedlegg

1	01 Kommunedirektørens forslag - Budsjett 2027 Økonomiplan 2027-2030
2	02 Gebyrregulativ 2027
3	03 Kontrollutvalg - Budsjett 2027 m. KU tillegg
4	07 OPP 03_Vedlegg_ Ressursfordelingsmodell skole
5	08 OPP 14_Vedlegg_Avtale med Klyv Klatresenter AS
6	09 Vedlegg 11.1 Framtidas_oppvekst_kostnadsoversikt
7	10 Tilleggsinformasjon_om_tiltak_NSK-14 (1)
8	11 Marine-grunnkart-Ryfylke-presentasjon-v4 (1)
9	04 Kontrollutvalg - Sak 18-26 Budsjettforslag_2027_kontrollarbeidet_i_kommunen_1002_4_P_2773354
10	05 Vedlegg 11.6 Likeverdige studieordninger
11	06 OPP 01_Vedlegg_Skolemiljøteam_

Formål med saken
Formålet med saka er å vedta budsjett for 2027 og økonomiplan for perioden 2027 - 2030.

Sammendrag
Budsjettforslaget for 2027 markerer starten på en nødvendig omstilling av Sauda kommunes økonomi. Gjennom flere år har kommunen hatt betydelige kraftinntekter, noe som har bidratt til et høyt aktivitets- og tjenestenivå. Samtidig har en stadig større andel av de variable kraftinntektene blitt innarbeidet i den ordinære driften. Med utsikter til strammere økonomiske rammer og økt usikkerhet knyttet til fremtidige inntekter, er det nødvendig å tilpasse driftsnivået til et mer bærekraftig nivå.

Budsjettforslaget legger derfor opp til en kombinasjon av kostnadsreduserende tiltak og målrettede investeringer i framtidsrettede løsninger. Samtlige sektorer må bidra gjennom effektivisering og tilpasning av driften, samtidig som det prioriteres tiltak som er nødvendige for å ivareta lovpålagte oppgaver, styrke tjenestekvaliteten og møte framtidige utfordringer.

Kommunen står samtidig overfor betydelige demografiske endringer. Færre barn og unge, flere eldre og økende utfordringer knyttet til rekruttering og kompetanse vil kreve omstilling både innen oppvekst og helse- og omsorgstjenestene. Det legges derfor vekt på kompetanseutvikling, nærværsarbeid, arbeidsgiverpolitikk og organisatorisk utvikling for å sikre robuste tjenester også i årene fremover.

Budsjettforslaget legger videre til grunn fortsatt satsing på investeringer som understøtter kommunens langsiktige utvikling, samtidig som det tas hensyn til kommunens økonomiske bæreevne. Forslaget gir et netto driftsresultat på 18,4 millioner kroner, tilsvarende 2,25 prosent av driftsinntektene, og oppfyller dermed kommunestyrets måltall om minimum 1,75 prosent netto driftsresultat.

Lover og regler
Kommunelova med forskrifter
Grønt hefte fra Finansdepartementet

Gjeldende planer, retningslinjer og vedtak
Kommuneplan
Planstrategi

Budsjett og økonomiplan 2026 - 2029

Folkehelse
Ikke direkte relevant i saken.

Konsekvenser for barn, unge, eldre og funksjonsnedsatte
Ikke direkte relevant i saken.

Økonomiske konsekvenser
Sjå vedlegg. Det er lagt opp til en brutto driftsresultat på 1,31 % og et netto driftsresultat på 2,25 %. Budsjettert netto driftsresultat for 2027 er på kr. 18,4 millioner.

Fakta
Kommunedirektøren vurderer budsjettforslaget som økonomisk ansvarlig og nødvendig sett i lys av utviklingen i kommunens inntektsgrunnlag og framtidige økonomiske risiko. Selv om Sauda kommune fortsatt har en solid økonomisk situasjon sammenlignet med mange andre kommuner, viser utviklingen de senere årene en økende ubalanse mellom inntekter og utgifter. Budsjettet tar utgangspunkt i at varige driftsutgifter i størst mulig grad skal finansieres av stabile og forutsigbare inntekter, og ikke av inntekter som er avhengige av kraftpriser og andre ytre forhold.

Kommunedirektøren må likevel påpeke at vi også i året budsjett bruker nær alle kraftrelaterte inntekter inn i budsjettet for 2027. Kraftrelaterte inntekter for 2027 er budsjettert med kr. 167,4 millioner. I tillegg er det budsjettert med bruk av premiefond fra KLP til reduksjon av KLP reguleringspremien med kr. 20 millioner.

Forslaget innebærer en krevende, men nødvendig omstilling. Krav om reduksjon i sektorenes driftsrammer vil kreve aktiv økonomistyring, tydelig ledelse og tett samarbeid mellom ledelse, ansatte og tillitsvalgte. Samtidig vurderes det som riktig å prioritere enkelte nye tiltak innen områder hvor behovene øker eller hvor tiltakene forventes å gi bedre kvalitet, styrket internkontroll eller mer effektiv ressursutnyttelse over tid.

Den demografiske utviklingen understøtter behovet for omstilling. Færre barn og unge vil påvirke organiseringen av oppvekstsektoren, mens veksten i antall eldre vil øke presset på helse- og omsorgstjenestene. Dette krever at kommunen arbeider systematisk med både organisering, kompetanse og tjenesteutvikling. Samtidig vil et

stramt arbeidsmarked gjøre det stadig viktigere å beholde, utvikle og rekruttere medarbeidere med riktig kompetanse.

Budsjettforslaget må også ses i sammenheng med kommunens langsiktige investeringsbehov. Betydelige investeringer innen bygg, vann og avløp, infrastruktur og tjenesteproduksjon vil kunne medføre økte låneopptak og høyere kapitalkostnader i årene som kommer. Dette forsterker behovet for økonomisk disiplin og løpende arbeid med effektivisering og prioritering.

Årets budsjett har et netto driftsresultat på kr. 18,4 millioner, som er i underkant av det en bruk av KLP's premiefond. Kommunedirektøren legger opp til overskudd i hele økonomiplanperioden 2028- 2030.

Tallene for skatteinntekter, rammetilskudd og inntektsutjevning er hentet fra «Grønt hefte» fra regjeringen. Skatteinntektene for 2027 er lagt inn i budsjettet med kr. 188,9 millioner, som er en reduksjon på kr. 6,4 million fra budsjett 2026. Rammetilskudd har en økning, mens vi får en reduksjon for inntektsutjevning.

Innkomne uttalelser
Ingen.

Vurdering og konklusjon

Kommunedirektøren mener budsjettforslaget for 2027 legger til rette for en nødvendig justering av kommunens økonomiske kurs. Forslaget balanserer behovet for økonomisk bærekraft med behovet for fortsatt utvikling av tjenester og lokalsamfunn. Samtidig sendes et tydelig signal om at framtidig drift må tilpasses et mer normalt og robust inntektsgrunnlag enn det kommunen har hatt mulighet til å legge til grunn i perioder med ekstraordinært høye kraftinntekter.

Budsjettet oppfyller kommunestyrets måltall for netto driftsresultat og bidrar til å styrke kommunens økonomiske handlingsrom i møte med framtidige utfordringer. Forslaget ivaretar nødvendige investeringer og prioriteringer innen sentrale tjenesteområder, samtidig som det stilles krav til effektivisering og omstilling i organisasjonen.

Kommunedirektøren vurderer at alternativet, å budsjettere med svakere resultater og større risiko for bruk av disposisjonsfond, vil svekke kommunens økonomiske robusthet

og redusere handlefriheten i kommende år. Forslaget representerer derfor et ansvarlig og langsiktig grep for å sikre en bærekraftig økonomi, gode kommunale tjenester og nødvendig utvikling av Sauda-samfunnet. Budsjettforslaget anbefales på denne bakgrunn lagt til grunn for det videre politiske arbeidet med budsjett og økonomiplan.

Inntektene (frie inntekter – rammetilskudd og skatteinntekter) for 2027 baserer seg på regjeringens forslag til statsbudsjett og de tilhørende forutsetningene. Siden regjeringen er en mindretallsregjering, forventes det endringer i budsjettet før vedtak i Stortinget i desember.

Konsesjonskraften for 2027 er solgt til fastpris, til en relativt god, og en høyere pris enn i 2026. De totale kraftrelaterte inntekter utgjør kr. 167,4 millioner for 2027. Kommunedirektøren vil påpeke at en betydelig andel av kraftinntektene fortsatt går til løpende drift og at en ennå ikke har klart å